

در زندگی سلام امروز بخوانیم:

۱۰ درمان خانگی برای درمان نیش پشه

عاقبت جشن زودتر از موعد برای موفقیت

درس‌هایی از شکست تلخ ملی‌پوش کشتی‌فرنگی کشورمان که از قهرمان المپیک جلو بود اما وقتی ۲ ثانیه آخر بازی مشغول خوشحالی شد، فن خور د و باخت

۳ انسجام افکار و عبور از تردیدها با مطالعه

طنز | نقش پنکه‌های قدیمی در توسعه آواز

درد دل‌های مرد زنبوری

گفت و گو با زنبور داری که برای بیان چالش‌های این حرفه

صورت و گردنش را با صدها زنبور پوشاند و

ویدئوی متفاوتش بیش از ۱۰ میلیون بازدید

در شبکه‌های اجتماعی داشته‌است

مجید حسین زاده | روزنامه‌نگار

پرونده

تماشای ویدئوی مردی که تمام صورت و گردنش توسط زنبور ها تسخیر شده، شبیه یک سکانس از فیلم‌های ترسناک است. صدای وزوز زنبورها هم مدام دلپره‌بیننده این ویدئو را بیشتر می‌کند. شاید دلیلش این باشد که بسیاری از ما در کودکی توسط زنبورها گزیده شده و درد آن را با گوشت و پوست مان چشیده ایم. بنابراین هر لحظه نگران این مرد هستیم که صدها زنبوری که روی صورت و گردنش نشسته‌اند، او را نیش‌باران کنند. «مهدی حق‌جو» جوان عاشق زنبور داری است که در شهر ما کلوان از نقاط گردشگری و دیدنی استان کیلان زندگی می‌کند. به تازگی، ویدئویی از او در شبکه‌های اجتماعی پربازدید شده که در توضیح آن نوشته: «شاید این جوری بیشتر دیده بشیم و حرف دل ما به جایی برسه» و در آن می‌گوید: «امروز با یک ویدئویی متفاوت آمدم تا از من و هر فردی که حرفه زنبور داری فعالیت می‌کند، حمایت بیشتری بشود... این روزها زنبور داری خیلی سخت شده است چرا که عسل‌های تقلبی زیادی در بازار است و عسل طبیعی هم اگر زنبور داری تولید کند، بدبینی زیادی نسبت به آن هست چون مردم متأسفانه نمی‌توانند عسل خوب را از بد تشخیص دهند». در پرونده امروز زندگی سلام به سراغ اورفتیم تا به ما درباره ماجرای این ویدئو، این که چرا زنبورها نیشش نزدند، باورهای رایج درباره راهکارهای تشخیص عسل خوب و بد، قیمت عسل با کیفیت و... بگویند. با ما همراه باشید.

از کودکی با زنبورها بزرگ شدم

این جوان عاشق زنبور داری در ابتدای صحبت هایش و در معرفی خودش می‌گوید: «من مهدی حق‌جو هستم. کارشناسی رشته حسابداری. پدر بزرگ من هم زنبور دار بود و هم کشاورز. پدرم هم زنبور دار بود. بنابراین من از کودکی با زنبور بزرگ شدم. باتوجه که ما در شمال کشور زندگی می‌کنیم و به جنگل نزدیک هستیم، شرایط ایده‌آلی برای برداشت عسل داریم. بنابراین من به این حرفه علاقه‌مند شدم و سال‌هاست در آن مشغول هستم.»

مردم خیلی سخت‌به

زنبور دارها اعتماد می‌کنند

حالا برویم سراغ آن ویدئویی پربازدید که صدها زنبور روی صورت و گردن‌تان نشستند. هدف شما از ضبط آن ویدئو متفاوت چه بود؟ «حق‌جو» در پاسخ به این سوال می‌گوید: «این ویدئو خیلی دیده شد و خیلی هم لایک گرفت. هدف من، یک درد دلی بود از طرف یک زنبور دار با جامعه‌ای که بعضی افراد در آن همیشه به افراد شاغل در این حرفه بدبین هستند و خیلی سخت‌اعتماد می‌کنند. کلی زنبور دار داریم که عسل طبیعی و با کیفیت در کشور تولید می‌کنند اما چون مصرف‌کننده آموزش‌دهی در باره تشخیص عسل خوب ندیده، نمی‌تواند متوجه شود که کدام عسل خوب است و کدام عسل تغذیه‌ای بوده، شکر داده‌شده به زنبور یا اصلا کار زنبور نیست و شرکتی تولید شده است.»

ملکه را در یک قفس گذاشتم

از این زنبور دار می‌پرسم که آیا هیچ زنبوری در زمان ضبط آن ویدئو نیش‌تان نزد که می‌گوید: «طبق تجربه‌ای که من دارم اگر شما از زنبور برسید یا رفتار پرخطری در برابرش انجام دهید، مثلا دست‌هایتان را در مقابلش زیاد تکان دهید یا زنبور متوجه شود که قصد آسیب به او را دارید، امکان دارد بارها به شما نیش بزند و این خیلی خطرناک است. منتها اگر آرامش داشته و ترسی نداشته باشید، شما را نیش نخواهد زد. این را هم باید بگویم که قدرت بویایی زنبور مثل سگ قوی است و اضطراب و ترس و ترشح هورمون آدرنالین در بدن انسان را متوجه می‌شود. در آن ویدئو، من ملکه را در یک قفس گذاشتم. وقتی شما، ملکه را روی دست‌تان بگذارید، همه زنبورها می‌آیند به دست‌تان می‌چسبند، اگر روی گردن‌تان بگذارید، می‌آیند به گردن‌تان می‌چسبند. البته هیچ آسیبی نمی‌زند مگر این که شما ناخودآگاه فشارشان دهید یا تحریک‌شان کنید که نیش بزنند. این کار را هر زنبور دار حرفه‌ای بلد است که انجام بدهد و من اولین کسی نیستم که این کار را انجام دادم و به خصوص زنبور دارهای خارجی زیادی دیدم که چنین کارهایی را انجام می‌دهند یا حتی کل بدن‌شان را با زنبور پوشانده‌اند. البته من فکر نمی‌کردم این ویدئو این قدر برای بعضی‌ها جذاب و نگران‌کننده باشد.»

بعد از ۸ سال کار مندی، استعفا دادم

از او می‌پرسم که چرا و چطور این شغل را انتخاب کردید که می‌گوید: «من ۸ سال کارمند شهر داری بودم اما لذتی از کار مندی و شرایط آن به خصوص از لحاظ حقوق ووقتی که می‌گذاشتم، نمی‌بردم. البته من همان‌زمان در کنار آن شغل، زنبور داری هم می‌کردم ولی چون نمی‌رسیدم، به تعداد خیلی کم. اما از سال ۱۴۰۰، دیگر از شهر داری بیرون آمدم و به صورت تخصصی و علمی زنبور داری را شروع کردم. منظورم از علمی این است که مثلا الان شما باید بیماری‌های زنبورها را بشناسید و بتوانید آن‌ها را درمان کنید تا یک زنبور دار موفق شوید.»

عسل طبیعی

روی دست زنبور دار می‌ماند

او در بخشی از آن ویدئو پربازدید از اعتماد نداشتن بعضی از مردم به زنبور دارها گلایه می‌کند. از «حق‌جو» می‌پرسم که به نظر خودش، دلیل این بی‌اعتمادی چیست که می‌گوید: «در این باره، تا حد زیادی حق با مردم است. در صد زیادی از زنبور دارهایی که ۴۰۰ یا ۵۰۰ کندو کلونی دارند به خاطر بازار خراب عسل طبیعی و اعتمادی که مردم ندارند، نمی‌توانند عسل طبیعی تولید کنند چون عسل طبیعی روی دست‌شان می‌ماند و صرفه اقتصادی برایشان ندارد. هیچ ارگانی هم نیست که از آن‌ها حمایت کند و مثلا یک نشان استاندارد روی عسل آن‌ها بزند و بگوید که این عسل ۱۰۰ درصد طبیعی است و مردم با خیال راحت آن را مصرف کنند تا آن زنبور دار هم بتواند به قیمت منطقی بفروشد. بنابراین ناگزیر هستند بعضی زنبور دارها بیایند عسل تغذیه تولید کنند یعنی بیایند زمانی که زنبور می‌خواهد عسل ذخیره کند، به‌اواز شکر ۴۰ هزار تومانی که آن هم خودش معضلی است، بدهند.»

کیفیت عسل باید با ۲۱ آیتم بررسی شود

یک سوال رایج مردم از شما، احتمالا این است که عسل خوب را چطور تشخیص بدهیم؟ این زنبور دار می‌گوید: «اول این را بگویم که ما سه نوع عسل داریم. عسل طبیعی که منشأ شهد آن از طبیعت است. عسل تغذیه‌ای که بخشی از آن از طبیعت است و بخشی از آن از شکری است که به زنبور می‌دهند. عسل بعدی هم که اصلا کار زنبور نیست، عسل دیگی نام دارد یعنی زنبور در تولید آن هیچ دخل و تصرفی نداشته و فوق‌العاده سرطازا هم هست. تنها راه تشخیص عسل با کیفیت این است که مصرف‌کننده آن را به آزمایشگاه ببرد. عسل ۲۰ یا ۲۱ شاخص دارد که باید به‌طور دقیق بررسی شود. راه بعدی خرید عسل از زنبور داری است که مورد اعتماد باشد. بقیه راه‌هایی که مثلا اگر آن را روی خاک بریزید، فلان می‌شود یا اگر با قاشق بکشید بالا نیاید بریده بشود یا عسل را با چوب کبریت می‌زنند، اگر روشن نشود یعنی طبیعی است یا روی دستمال کاغذی می‌ریزند، اگر در بشود طبیعی نیست و... این‌ها دقیق نیست چون بیشتر به رطوبت عسل ربط دارد، نه کیفیت آن. به‌طور کلی، مناطق شمالی که رطوبت‌های بالایی دارد، عسل‌شان هم رطوبت‌شان بالاست. اما مناطق خشک که رطوبت ندارد، عسل‌شان غلیظ‌تر است. آن عسل چه تغذیه‌ای باشد و چه طبیعی، غلیظ‌تر است. بنابراین این روش‌های متداول ربطی به طبیعی بودن و غیرطبیعی بودن عسل ندارد. برای تشخیص عسل طبیعی، مشتری باید اطلاعاتی داشته باشد که مثلا عسل گون، عسل بهار نارنج، جنگلی و... چه طعمی دارد و خودش یک تجربه‌ای داشته باشد و البته از زنبور داری بگیرد که به‌او اعتماد دارد.»

همه می‌توانند کندوی خانگی داشته باشند اما...

از او باره کندو خانگی می‌پرسم که در صفحه شخصی‌اش درباره آن نوشته است. آیا واقعا می‌شود در خانه، یک کندوی زنبور عسل داشت؟ «حق‌جو» این‌طور پاسخ می‌دهد: «بله، شما می‌توانید در خانه‌تان کندو خانگی داشته باشید اما در شرایط شهری نه، باید جاهایی باشد که بافت روستایی دارد یا به طبیعت نزدیک هستند. همچنین محل نگهداری زنبور طوری نباشد که در شب در اطرافش نور باشد که جذب آن شود. برای استفاده از این کندوها باید از نژادهای آرام زنبور که معمولاً نیش نمی‌زنند، استفاده کرد. افراد می‌توانند با گذاشتن این کندوها به مدت ۲ ماه، حداقل ۱۰ تا ۱۵ کیلو عسل کاملا طبیعی برداشت کنند.»

ماهانه ۳ کیلو عسل می‌خورم!

از او می‌پرسم که خودش معمولا چقدر عسل مصرف می‌کند که می‌گوید: «من رشته ورزشی مورد علاقه‌ام فوتبال است و الان هم به صورت تفریحی فوتبال بازی می‌کنم. برای تأمین انرژی بدنم، به صورت روزانه همیشه عسل مصرف می‌کنم. صبح‌ها، حداقل ۵ روز در هفته عسل می‌خورم. البته هرگز عسل را به تنهایی استفاده نمی‌کنم، حالا یا با ارده یا با خامه یا یک چیز چرب می‌خورم تا لذت طعم عسل طبیعی بیشتر به دهانم بیاید. در کل علاقه زیادی به مصرف عسل دارم و خودم به تنهایی در ماه تقریبا ۳ کیلو مصرف می‌کنم.»

عسل طبیعی از کیلویی ۷۰۰ هزار تومان به بالاست

از این زنبور دار درباره قیمت عسل خوب و با کیفیت می‌پرسم که می‌گوید: «عسل تغذیه‌ای که زنبور دار به آن زنبورها شکر داده باشد، الان به‌صورت عمده‌فروشی کیلویی از ۱۲۰ تا ۱۴۰ هزار تومان است که تا به دست مصرف‌کننده نهایی برسد، تقریبا ۲۵۰ تا ۳۰۰ هزار تومان می‌شود. قیمت عسل طبیعی صد درصد خالص، بستگی به نوع آن دارد و از کیلویی ۲۵۰ تا ۵۰۰ هزار تومان است. عسل کوهستان که برداشت آن در دسر بیشتری دارد، از ۵۰۰ هزار تومان تا یک میلیون تومان است و بعضی عسل‌ها با موم طبیعی هم از کیلویی ۷۰۰ هزار تومان تا ۱٫۵ میلیون تومان قیمت دارد. به‌طور کلی، عسل طبیعی خالص و با کیفیت باید از کیلویی ۷۰۰ هزار تومان بیشتر باشد.»

قیمت هر کندو به ۲ میلیون تومان رسیده‌است

او درباره هزینه‌های شغل زنبور داری می‌گوید: «شغل زنبور داری هزینه‌های زیادی دارد. به عنوان مثال، الان قیمت هر کندو با چوب‌روسی بدون هیچ امکاناتی حداقل ۷۰۰ یا ۸۰۰ هزار تومان است. به خصوص در شمال کشور که به خاطر بارندگی زیاد، کندوها زود فرسوده می‌شوند و بعد از ۲ یا ۳ سال باید تعویض شود، هزینه خرید کندو بیشتر است. هزینه شکر و حمل و نقل را هم باید به این‌ها اضافه کنید. درباره مصرف شکر توسط زنبور دارها این را بگویم که در دوران جمعیت‌سازی زنبورها شما باید جمعیت کلونی‌تان افزایش دهید. بنابراین در فصل بهار، چه کسانی که عسل طبیعی و چه کسانی که عسل تغذیه‌ای و شکری تولید می‌کنند، باید یک روز در میان طبق یک فرمولی به زنبور شکر بدهند تا ملکه‌ای که قصد تخم‌ریزی دارد، خیالش راحت باشد که این شهد دارد و می‌تواند افزایش جمعیت رخ دهد. این افزایش جمعیت باعث شود تا بعد از ۲ ماه، زنبور کارگر زیادی داشته باشیم که برود و برای ما عسل طبیعی تولید کند. بعد از برداشت عسل، نگهداری از آن هم شرایط خاصی دارد و هزینه‌زا است. ابزار و تجهیزات آن‌ها هم گران است. الان یک کندو استاندارد که امکانات قابل قبولی داشته باشد، تقریبا ۲ میلیون تومان قیمت دارد.»

شکرکز دن عسل نشانه

غیرطبیعی بودن آن نیست

«حق‌جو» درباره یکی از باورهای اشتباه رایج که زیاد هم درباره‌اش از او سوال می‌پرسند، می‌گوید: «هم عسل تغذیه و هم عسل طبیعی، به دلایل متعددی شکرک می‌زنند بنابراین شکرک دلیل بر طبیعی بودن یا غیرطبیعی بودن آن نیست. عسل بسته به نوع شهد و گیاه، شکرک بستنش متفاوت است. مثلا عسل‌های شمال چون رطوبت بالایی دارد بعد از ۵ یا ۶ ماه، معمولاً شکرک می‌زند ولی عسل کوهستان که غلظت‌شان بیشتر است، دیرتر شکرک

می‌زنند. اما شکرک نشانه کیفیت عسل نیست.»

وقتی زنبورها به دنبال

تشکیل کندوی جدید

می‌روند

او درباره یکی از چالش‌های کمتر شنیده این شغل هم می‌گوید: «در فصل بهار، زمانی که ظرفیت یک کندو پر می‌شود، ملکه با دسته‌ای از زنبورها برای پیدا کردن یک کلونی جدید از کندو خارج می‌شود. معمولا ابتدا در کنار زنبورستان روی یک درخت یا بوته گل می‌نشینند، بعد زنبورهای چراگر می‌روند و منطقه‌ای را پیدا می‌کنند و سپس می‌آیند و اگر زنبور دار به موقع متوجه نشود جلوی آن‌ها را بگیرد، می‌روند در طبیعت برای خودشان یک کلونی جدید تشکیل می‌دهند و دیگر دسترسی به آن‌ها امکان‌پذیر نخواهد بود. حالا زنبور دار برای جلوگیری از این اتفاق باید چه کار کند؟ وقتی ملکه روی یک درخت یا بوته می‌نشیند، یک کندو در آن جاققار می‌دهد تا همان جاتبدیل به کلونی جدید شود.»

هیچ زنبوری در طبیعت

به انسان حمله نمی‌کند

از «حق‌جو» که رفاقتی جالب با زنبورها دارد، می‌پرسم اگر در طبیعت یک زنبور به خصوص از این زنبورها می‌فول معروف گاوی به ما نزدیک شد، چه کار کنیم نیش‌مان نزنند که می‌گوید: «هیچ زنبوری در طبیعت به انسان حمله نمی‌کند مگر این که شما به لانه‌شان نزدیک شده باشید و نگران بچه‌های خودشان باشند. زنبور عسل هم وظیفه‌اش جمع کردن شهد گل‌هاست و دنبال نیش‌زدن نیست، به خصوص که با نیش‌زدن جان خودش را هم از دست می‌دهد.»